

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาการเตรียมความพร้อม ทักษะและความคิดเห็นของผู้ประกอบการส่งออกสินค้า, บริษัทผู้รับจัดการขนส่งสินค้า/ ตัวแทนออกของ ทักษะและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ศุลกากรต่อระบบการผ่านพิธีการศุลกากรทางอิเล็กทรอนิกส์แบบไร้เอกสาร เขตอุตสาหกรรมส่งออกสินค้านิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง ตามนโยบายของรัฐบาลที่กำหนดให้กรมศุลกากรดำเนินการเปิดให้บริการด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์เต็มรูปแบบ หรือ E-Customs โดยการนำเอาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเชื่อมโยงระหว่างกรมศุลกากรกับหน่วยงานราชการที่มีหน้าที่ตามกฎหมายในการออกใบอนุญาตเพื่อประกอบการส่งออกสินค้า ผู้นำเข้า-ส่งออก, บริษัทผู้รับจัดการขนส่งสินค้า/ ตัวแทนออกของ ธนาคาร ท่าเรือ ท่าอากาศยาน เป็นต้น เพื่ออำนวยความสะดวกในการนำเข้า – ส่งออกสินค้า ด้วยบริการอย่างเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (One Stop Service) ฉะนั้นการที่นำระบบใหม่มาใช้งานย่อมต้องมีการเปลี่ยนแปลงและเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ เพื่อให้สามารถรองรับบริการรูปแบบใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในช่วงแรกของการนำระบบมาใช้งานอาจเกิดปัญหาหรืออุปสรรคติดขัดทำให้ไม่สามารถบรรลุตามเป้าหมายที่กรมศุลกากรได้ตั้งไว้ ดังนั้นวัตถุประสงค์ในการศึกษานี้เพื่อ ศึกษาการเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบการส่งออกสินค้าในเขตอุตสาหกรรมส่งออกสินค้านิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง บริษัทผู้รับจัดการขนส่งสินค้า/ ตัวแทนออกของ ที่ให้บริการผ่านพิธีการส่งออกสินค้า แก่ผู้ประกอบการส่งออกสินค้านิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง ศึกษาข้อจำกัดของระบบการผ่านพิธีการศุลกากรทางอิเล็กทรอนิกส์แบบไร้เอกสาร (E-Declaration) ในส่วนงานพิธีการส่งออก ศึกษาผลกระทบเมื่อมีการนำระบบผ่านพิธีการศุลกากรทางอิเล็กทรอนิกส์แบบไร้เอกสารมาให้บริการ ต่อผู้ประกอบการส่งออกสินค้า บริษัทผู้รับจัดการขนส่งสินค้า/ ตัวแทนออกของ และเจ้าหน้าที่ศุลกากร เขตอุตสาหกรรมส่งออกสินค้านิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง ศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นของผู้ประกอบการส่งออกสินค้านิคมอุตสาหกรรมส่งออกสินค้านิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง บริษัทผู้รับจัดการขนส่งสินค้า/ ตัวแทนออกของ และเจ้าหน้าที่ศุลกากรประจำเขตอุตสาหกรรมส่งออกสินค้านิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบังต่อระบบการผ่านพิธีการส่งออกทางอิเล็กทรอนิกส์แบบไร้เอกสาร ในส่วนงานพิธีการส่งออก

ขอบเขตของการศึกษา ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ได้แบ่งกลุ่มหน่วยงานที่ทำการศึกษาออกเป็น 3 กลุ่มคือ คือ 1. ผู้ประกอบการส่งออกสินค้า

ในเขตอุตสาหกรรมส่งออกสินค้า นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบังจำนวน 20 ราย และบริษัท Celestica จำกัด ซึ่งเป็นตัวแทนผู้ประกอบการฯ 2. บริษัทผู้รับจัดการขนส่งสินค้า/ ตัวแทนออกของ จำนวน 31 รายและบริษัท NTS Shipping จำกัด ซึ่งเป็นตัวแทนของบริษัทตัวแทนออกของ โดยทำการศึกษาถึงการเตรียมความพร้อม ทักษะและความคิดเห็นต่อระบบการผ่านพิธีการศุลกากรทางอิเล็กทรอนิกส์แบบไร้เอกสาร 3. เจ้าหน้าที่ศุลกากรประจำเขตอุตสาหกรรมส่งออกสินค้า นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง จำนวน 28 ราย และหัวหน้าหน่วยงานศุลกากรประจำเขตการส่งออกสินค้านิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง โดยทำการศึกษาถึงทัศนคติและความคิดเห็นต่อระบบการผ่านพิธีการศุลกากรทางอิเล็กทรอนิกส์แบบไร้เอกสาร โดยใช้แบบสอบถามปลายปิด (Closed End Question) และปลายเปิด (Open End Question) จำนวน 3 ชุด โดยทำการศึกษาจากทุกหน่วยประชากรแบบวิธีสำมะโนไม่มีการสุ่มตัวอย่าง และบทสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง ผู้บริหารระดับสูงของตัวแทนผู้ประกอบการ บริษัทตัวแทนออกของ และหัวหน้าหน่วยศุลกากรประจำเขตอุตสาหกรรมส่งออกสินค้านิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบังเป็นเครื่องมือในการศึกษาเป็นระยะเวลาดังแต่วันที่ 1 มกราคม ถึง 31 มีนาคม 2550

ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับความคิดเห็น ทักษะดี ปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ปัญหาเบื้องต้น รวมทั้งข้อเสนอแนะต่างๆ แล้วนำมาสรุป ประเด็นสาระสำคัญ

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาการเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบการส่งออกสินค้าในเขตอุตสาหกรรมส่งออก นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง และบริษัทผู้รับจัดการขนส่งสินค้า/ ตัวแทนออกของ พบว่า

1. ผู้ประกอบการส่งออกสินค้า ร้อยละ 90 และ บริษัทผู้รับจัดการขนส่งสินค้า/ ตัวแทนออกของ ร้อยละ 80.65 ได้ดำเนินการการยื่นแบบคำขอลงทะเบียนเป็นผู้ผ่านพิธีการศุลกากรทางอิเล็กทรอนิกส์แบบไร้เอกสารกับกรมศุลกากรเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ผู้ประกอบการส่งออกสินค้าที่ดำเนินการผ่านพิธีการศุลกากรด้วยตนเองร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด และ บริษัทผู้รับจัดการขนส่งสินค้า/ ตัวแทนออกของ ร้อยละ 77.42 ได้ดำเนินการจดทะเบียนขอลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Digital Signature) กับ Certificate Authority เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ผู้ประกอบการส่งออกสินค้าที่ดำเนินการผ่านพิธีการศุลกากรด้วยตนเองร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด และ บริษัทผู้รับจัดการขนส่งสินค้า/ ตัวแทนออกของ ร้อยละ 58.06

ได้ดำเนินการติดตั้งโปรแกรมคอมพิวเตอร์หรือการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วยตนเองสำหรับการส่งข้อมูลผ่านระบบ VAN ไปยังกรมศุลกากรเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

2. การศึกษาข้อจำกัดของระบบการผ่านพิธีการศุลกากรทางอิเล็กทรอนิกส์แบบ

ไร้เอกสาร (E-Declaration) ในส่วนงานพิธีการส่งออกพบว่า ปัจจุบันระบบฯ ยังไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ครอบคลุมทุกงานเนื่องจากการพัฒนาระบบฯ ยังไม่สมบูรณ์ กรมศุลกากรกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกยังไม่ได้ทำโครงการร่วมกันเพื่อเชื่อมโยงกันตั้งแต่แรก ดังนั้นในช่วงระยะเวลาเริ่มแรกของการนำระบบฯ มาใช้งานพบว่าระบบฯ ยังไม่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มประสิทธิภาพตามที่กรมศุลกากรได้ตั้งเป้าหมายไว้ เช่นการที่ไม่สามารถเชื่อมต่อการนิคมอุตสาหกรรม และสำนักงานส่งเสริมการส่งออก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้การออกใบอนุญาตต่าง ๆ เพื่อประกอบการส่งออกสินค้ายังเป็นระบบ Manual อยู่ ใบกำกับการขนย้ายสินค้าที่ออกจากระบบซึ่งบริษัทผู้รับจัดการขนส่งสินค้า ต้องนำมาเพื่อขอรับสินค้าแทนใบขนสินค้าขาออก ไม่แจ้งเลขที่ใบรายการสินค้า (Invoice) ของผู้ประกอบการส่งออกทำให้แผนกคลังสินค้าไม่สามารถทราบได้ว่าบริษัทผู้รับจัดการขนส่งสินค้า มารับสินค้าของ Invoice เลขที่อะไร

3. การศึกษาผลกระทบเมื่อมีการนำระบบผ่านพิธีการศุลกากรทางอิเล็กทรอนิกส์แบบ

ไร้เอกสารมาให้บริการ ต่อผู้ประกอบการส่งออกสินค้า, บริษัทผู้รับจัดการขนส่งสินค้า/ ตัวแทนออกของ และเจ้าหน้าที่ศุลกากร เขตอุตสาหกรรมส่งออก นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบังพบว่า ในช่วงแรกระบบฯ ยังไม่มีความสมบูรณ์ครอบคลุมกับงานที่มีอยู่จริง และผู้ปฏิบัติงานยังไม่มี ความเข้าใจและคุ้นเคยกับระบบฯ ทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน ส่งผลต่อการดำเนิน ผ่านพิธีการส่งออกเป็นไปด้วยความล่าช้าและติดขัด ดังนั้นทางด้านผู้ประกอบการส่งออกสินค้า บริษัทผู้รับจัดการขนส่งสินค้า/ ตัวแทนออกของ และเจ้าหน้าที่ศุลกากร ได้ทำการหารือร่วมกัน เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาเบื้องต้นในแต่ละจุด เพื่อไม่ให้เกิดช่องโหว่สำหรับผู้ที่ต้องการลักลอบ หนีศุลกากร และจากสาเหตุที่ระบบฯ ยังไม่มีความสมบูรณ์ทำให้กรมศุลกากรยังเปิดให้บริการ โดยระบบ EDI เดิมอยู่ ทำให้เจ้าหน้าที่ศุลกากรทำงานซ้ำซ้อน

4. การศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นในด้านดีของระบบฯ ของผู้ประกอบการส่งออก

สินค้าเขตอุตสาหกรรมส่งออกนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบังพบว่ามีความเห็นด้วยมาก ยกเว้น ความสามารถในการเชื่อมโยงกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อการอนุมัติการส่งออก และการ เชื่อมโยงข้อมูลระหว่างภาครัฐ ธนาคาร และผู้ประกอบการส่งออกสินค้า มีความเห็นด้วยปานกลาง ส่วนการศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นในเรื่องข้อจำกัดบางประการของระบบฯ พบว่ามีความเห็น ด้วยมากของทุกหัวข้อของแบบสอบถาม

การศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นในด้านดีของระบบฯ ของบริษัทผู้รับจัดการขนส่งสินค้า/ ตัวแทนออกของ พบว่ามีความเห็นด้วยปานกลาง ยกเว้นเรื่องความสามารถในการแก้ไขข้อผิดพลาดได้อย่างรวดเร็ว ลดปัญหาสินค้าตก Flight มีความเห็นด้วยน้อย ส่วนการศึกษา ทัศนคติและความคิดเห็นในเรื่องข้อจำกัดบางประการของระบบฯ พบว่ามีความเห็นด้วยมากของทุกหัวข้อของแบบสอบถาม

การศึกษาทัศนคติและความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่บุคลากรประจำเขตอุตสาหกรรมส่งออก นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบังต่อระบบการผ่านพิธีการส่งออกทางอิเล็กทรอนิกส์แบบไร้เอกสาร ในส่วนงานพิธีการส่งออก พบว่ามีความเห็นด้วยปานกลาง ยกเว้นเรื่องลดระยะเวลาในการติดต่อประสานงานระหว่าง Shipping และเจ้าหน้าที่ศุลกากร และเรื่องการทำงานที่โปร่งใสในทุกหน่วยงานของศุลกากร มีความเห็นด้วยมาก

อภิปรายผล

จากการศึกษาการเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบการส่งออกสินค้า และบริษัทผู้รับจัดการขนส่งสินค้า/ ตัวแทนออกของ ที่ให้บริการแก่ผู้ประกอบการส่งออกสินค้า เขตอุตสาหกรรมส่งออก นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบังพบว่า หลังจากที่มีการประกาศให้มีการนำระบบผ่านพิธีการทางศุลกากรทางอิเล็กทรอนิกส์มาใช้เพื่อผ่านพิธีการส่งออกโดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2550 เป็นต้นมา ผู้ประกอบการ, บริษัทผู้รับจัดการขนส่งสินค้า/ ตัวแทนออกของ มีความตื่นตัวและมีการเตรียมความพร้อมที่จะใช้ระบบฯ ใหม่เป็นอย่างดี และมีความคาดหวังว่าระบบฯ ใหม่จะสามารถอำนวยความสะดวก ช่วยลดขั้นตอนและกระบวนการในการผ่านพิธีการศุลกากร และเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมการลงทุนและการส่งออกให้แก่ประเทศ เพียงแต่ในช่วงแรกยังไม่มี ความชำนาญในการทำงานของระบบ ทำให้ต้องศึกษากระบวนการ/ ขั้นตอนการทำงานใหม่ทั้งหมดเพราะเมื่อมีการนำระบบฯ มาใช้แล้ว ขั้นตอนของการเดินเอกสารจะถูกตัดออกไปแต่จะถูกจัดอยู่ในรูปแบบของเอกสารทางอิเล็กทรอนิกส์ที่เชื่อมโยงในแต่ละส่วนงานเข้าด้วยกัน และเหตุนี้เองทำให้เกิดความสับสนและทำงานล่าช้ากว่าระบบ EDI เดิม นอกจากนี้ยังพบว่าระบบยังไม่มี ความสมบูรณ์และไม่ครอบคลุมกับการปฏิบัติงานจริง ซึ่งแตกต่างจากนโยบายที่ทางกรมศุลกากรได้วางไว้ ทำให้ช่วงแรกต้องทำการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าไปก่อนเป็นกรณี ๆ ไป และกรมศุลกากรได้มีการนำระบบ EDI เดิมเข้ามาใช้ร่วมด้วย ซึ่งการใช้ควบคู่กันทั้ง 2 ระบบทำให้ผู้ประกอบการ และ บริษัทผู้รับจัดการขนส่งสินค้า/ ตัวแทนออกของ ไม่มีความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองหรือ พยายามที่จะศึกษาระบบใหม่ เพื่อให้เกิดความคุ้นเคย และ ทราบปัญหาเพื่อดำเนินการแจ้งกรมศุลกากรให้หาแนวทางแก้ไข ให้เกิดความสมบูรณ์ของระบบมากที่สุด สาเหตุสำคัญที่เป็นเช่นนี้

เนื่องจากมีระยะเวลาการศึกษาระบบการทำงานที่สั้น รวมทั้งกรมศุลกากรไม่มีการกำหนดช่วงเวลาในการทดสอบระบบก่อนหน้าที่จะนำมาใช้งานจริง และไม่มีการประชุมชี้แจงหรือการฝึกอบรมให้กับผู้ใช้บริการอย่างจริงจัง ส่งผลให้เกิดข้อแตกต่างของความคิดเห็นและทัศนคติระหว่างผู้ประกอบการส่งออกสินค้าและบริษัทผู้รับจัดการขนส่งสินค้า/ ตัวแทนออกของ ในหัวข้อที่เกี่ยวข้องของทั้ง 2 หน่วยงาน ดังตารางเปรียบเทียบต่อไปนี้

ตารางที่ 31 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นและทัศนคติของผู้ประกอบการส่งออกสินค้าและบริษัท บริษัทผู้รับจัดการขนส่งสินค้า/ ตัวแทนออกของ

ความคิดเห็นและทัศนคติ	ระดับความคิดเห็นและทัศนคติ	
	ผู้ประกอบการส่งออกสินค้า	Freight Forwarder/ Customs Broker
ลดการทำงานที่ซ้ำซ้อนในงานด้านเอกสารแต่สามารถใช้งานได้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง
ลดระยะเวลาในการผ่านพิธีการศุลกากรและตรวจปล่อยสินค้าก่อให้เกิดความสะดวกและรวดเร็ว	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง
การตรวจสอบข้อมูลได้ง่ายจากระบบ E-Tracking	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง
สามารถรองรับปริมาณการส่งออกที่เพิ่มมากขึ้นในปัจจุบันและอนาคตได้เป็นอย่างดี	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง
สามารถช่วยลดต้นทุน โลจิสติกส์ของการส่งออกของประเทศ	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง
เป็นระบบที่ทันสมัยทัดเทียมกับนานาประเทศและสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงทางการค้ากับต่างประเทศ	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง
เป็นเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยเพิ่มความสะดวกและรวดเร็วในการชำระค่าภาษี	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง
ส่งเสริมและสนับสนุนให้ทรัพยากรบุคคลของบริษัทมีประสิทธิภาพและเกิดการพัฒนาความรู้ความสามารถในเทคโนโลยีสารสนเทศ	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง
สร้างความเป็นมาตรฐานในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ศุลกากร	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง

จากตารางที่ 31 พบว่าผู้ประกอบการส่งออกสินค้า และบริษัทผู้รับจัดการขนส่งสินค้า/ตัวแทนออกของ มีความคิดเห็นและทัศนคติในหัวข้อเดียวกันที่แตกต่างกัน วิเคราะห์ผลของการศึกษาที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้ประกอบการส่วนใหญ่ใช้บริการ บริษัทผู้รับจัดการขนส่งสินค้า/ตัวแทนออกของ ในการผ่านพิธีการศุลกากร ซึ่ง บริษัทผู้รับจัดการขนส่งสินค้า/ตัวแทนออกของ เป็นผู้ปฏิบัติงานกับระบบโดยตรง ทำให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคของการทำงานของระบบฯ อย่างละเอียดมากกว่าผู้ประกอบการ ดังนั้นจึงเห็นว่า บริษัทผู้รับจัดการขนส่งสินค้า/ตัวแทนออกของ มีการประเมินระดับความคิดเห็นที่มีต่อระบบอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ซึ่งประการแรกอาจเป็นเพราะยังไม่มีเข้าใจการทำงานของระบบ และอาจเป็นเพราะระบบยังไม่มีความสมบูรณ์

ในส่วนของผู้เจ้าหน้าที่ศุลกากรเองในช่วงแรกก็ยังไม่มีความคุ้นเคยในระบบเท่าที่ควร ทำให้ไม่สามารถให้คำปรึกษาแก่ตัวแทนออกได้ทันที ที่พบปัญหาหรือข้อขัดข้อง ตรงจุดนี้ทำให้เห็นว่ากรมศุลกากรยังไม่มีการฝึกอบรมที่เพียงพอแก่บุคลากรเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ ที่จะให้คำปรึกษาแก่ตัวแทนออกของได้ ดังจะเห็นว่าเจ้าหน้าที่ศุลกากรส่วนใหญ่ยังต้องมีการทำงานล่วงหน้า 5-6 วัน/สัปดาห์ ซึ่งไม่แตกต่างจากการทำงานกับระบบ EDI เดิม เลย และอีกประการหนึ่งของความไม่พร้อมของระบบฯ กรมศุลกากรต้องมีการเฝ้าระบบ EDI เดิมมาให้บริการอยู่ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องทำงาน 2 ระบบควบคู่กัน ทั้งในส่วนผู้ที่ให้บริการระบบ EDI เดิมอยู่ และผู้ที่ใช้งานระบบฯ ใหม่ ทำให้ต้องมีการจัดการกับเอกสารที่ซ้ำซ้อน โดยเฉพาะการแก้ไขพิกัดศุลกากรให้เป็น HS2007 ถ้าระบบ EDI ยังเปิดให้บริการอยู่ นอกจากนี้ การที่ระบบฯ ถูกนำมาใช้ไม่พร้อมกันทำให้เกิดปัญหาในส่วนงานอื่นที่เกี่ยวข้องติดขัดเพราะทุกส่วนที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกต้องมีการเชื่อมโยงข้อมูลซึ่งกันและกัน ดังนั้นกรมศุลกากรต้องกลับไปทบทวนเพื่อผลักดันให้เกิดการพัฒนา ระบบของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถทำงานควบคู่กันไป ในโครงการ Single Window

ข้อเสนอแนะ

1. รัฐบาลซึ่งมอบหมายให้กรมศุลกากรเปิดดำเนินการให้บริการในรูปแบบ E-Customs แก่ผู้ประกอบการส่งออกสินค้า ควรจะเป็นหน่วยงานกลาง เพื่อประสานงานระหว่างกรมศุลกากรกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการอนุญาตส่งออกสินค้า วางโครงการพัฒนาระบบร่วมกัน เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงข้อมูลซึ่งกันและกัน
2. การทำการศึกษาและสำรวจขั้นตอนการปฏิบัติงานของการผ่านพิธีการส่งออกอย่างละเอียดจากทุกส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการเขียน โปรแกรมให้ครอบคลุมกับงานที่มีอยู่จริง

3. กรมศุลกากรควรมีการกำหนดช่วงเวลาในการทดสอบระบบฯกับการปฏิบัติงานจริง ก่อนการประกาศใช้อย่างเป็นทางการเพื่อศึกษาปัญหาและนำมาแก้ไข

4. ในช่วงแรกของการเปิดให้บริการควรมีการวางแผนงานในรูปแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยการผลักดันให้ผู้ให้บริการหันมาใช้บริการระบบฯใหม่มากขึ้นและค่อย ๆ ทำการลดการให้บริการระบบ EDI เดิม ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการมีช่วงเวลาในการปรับตัวมากขึ้น

5. ระบบ EDI เดิมไม่สามารถรองรับกับอัตราพิกัดศุลกากรใหม่ (HS 2007) ดังนั้นการที่ กรมศุลกากรจะทำการเปิดให้บริการควบคู่กันไปถึง 2 ระบบจะต้องทำการวางแผนทางแก้ไขปัญหาล่วงหน้าก่อน เพื่อหลีกเลี่ยงการทำงานที่ซ้ำซ้อน

6. กรมศุลกากรควรมีการประเมินผลเพื่อติดตามผลงาน เป็นระยะ ๆ เพื่อให้เกิดความแน่ใจในการทำงานของระบบฯ

7. กรมศุลกากรควรจัดให้มีการอบรมสัมมนาเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ให้บริการและเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

8. กรมศุลกากรควรจัดให้มีหน่วยงานในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับระบบฯ โดยตรง สามารถติดต่อได้โดยระบบ Call Center เพื่อให้คำปรึกษาแก่ผู้ให้บริการและเจ้าหน้าที่ศุลกากรเอง

9. กรมศุลกากรควรจัดทำระเบียบคู่มือประกอบการทำงานกับระบบฯให้แก่ผู้ที่ให้บริการ เพื่อให้ทำการศึกษาการทำงานของระบบฯ ด้วยตนเองได้